

1 PRVNÍ PÍSEMNÁ ZMÍNKA V SOUVISLOSTECH

🔍 Dopln.

Během vlády **Karla IV.**, který zahájil stavbu Chrámu sv. Víta, se objevují první zprávy o tvrzi a kostele v Žákavě. Jedná se o rok **1350** (MCCCCL). V téže době se Čechy potýkají s **morovou** nákazou přezdívanou také jako černá smrt.

🔍 Dopln tři další informace o panovníkovi z textu.

- přezdívaný Otec vlasti
- čtyři manželky: Blanka z Valois, Anna Falcká, Anna Svídnická, Alžběta Pomořanská
- povýšil pražské biskupství na arcibiskupství

🔍 Dopln tři další informace o nákaze zmiňované v textu.

- přenašeči byly hlavně blechy a krysy
- města před nákazou uzavírala své brány, v případě rozšíření epidemie byli nakažení separováni na jednom místě v městě
- nakažení morem museli lékaři platit vysoké částky za ošetření – vznik výrazu „platit jako mourovatý“ = jako morovatý (nakažený morem)

2 SOCHA SV. VÁCLAVA

Před zdí kostela sv. Vavřince stojí socha sv. Václava v klasicistním stylu. Na žulovém hranolovém soklu je na stupňovité podstavě umístěna socha světce v životní velikosti a v zobrazení pro tohoto světce tradičním.

🔍 Podle fotografie sochy popiš, jak je tradičně zobrazován sv. Václav.

Je zobrazován v brnění, s kopím a praporem nebo štítem s orlicí, někdy drží Staroboleslavské paládium. Zde konkrétně je vyobrazen takto: levá noha je mírně pokrčena, v pravé ruce drží praporec, v levé ruce přidržuje štít, který je opřen o nohy.

3 KAPLIČKA SV. JANA NEPOMUCKÉHO

Výklenkovou kapličku sv. Jana Nepomuckého najdeme u domu č. p. 20.

🔍 Co to je výklenková kaple? Vyber správnou definici.

- menší stavba, do které lze vstoupit
- drobná stavba, která nemá charakter budovy, ale má funkci spíše jako kříž či boží muka u cesty
- místnost k ukládání lidských kosterních pozůstatků, většinou se jedná o klenuté podzemní, sklepní prostory

4

KOSTEL SV. VAVŘINCE

Kostel sv. Vavřince ze 14. stol. má gotický původ, později byl upravován renesančně a barokně.

? Ve vstupu kostela se dochoval původní gotický lomený portál. Vyber obrázek znázorňující gotický portál.

? Gotický původ připomínají také lomená okna kněžiště. Vyber obrázek znázorňující gotické okno.

5

TVRZIŠTĚ POKONICE

Pod Žákavou stávala v údolí řeky Úslavy ves Pokonice s **tvrzí (1)**. Býval tady rovněž samostatný **zemanský statek (2)**. Nejstaršími držiteli byli ve **14. století (a)** Pušterkové z Pokonic, jimž patřily i Chválenice. Na konci století byl veden soud o majetek, který vyhrál Aleš z Pokonic. Ten poté vlastnil i Žákavu a byl **purkrabím (3)** na Vlčtejně. Roku **1410 (b)** koupil Pokonice a Žákavu Buzek z Dlouhé Vsi. Jako pustá byla tvrz zmiňována roku **1601 (c)**. Dnes jsou zde viditelné příkopy, které ohraničují oválnou vyvýšenou plochu.

? Vysvětli tučně vytištěné pojmy v textu.

1) Tvrz je opevněné sídlo drobného šlechtice situované zpravidla uprostřed vesnice v zemědělsky využívané krajině.

2) Zemanský statek byl venkovský dvůr neboli sídlo nižšího šlechtice, který se živil zemědělstvím nebo působil ve vrchnostenské správě.

3) Purkrabí či kastelán byl původně vysoký úředník zeměpanské správy v čele purkrabství, později správce a strážce hradu.

? Tučně vytištěná data zařaď do správného století, v případě uvedeného století proved' jeho vymezení.

a) 1301–1400

b) 15. století

c) 17. století